

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบเจตคติของนักศึกษาพยาบาลที่มีต่อผู้ป่วยจิตเวช และต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช แยกตามอายุ สังกัด และประสบการณ์การเรียนวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช รวมทั้งการแยกเป็นแต่ละภาคในประเทศไทย และหาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช ต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชกับอัตมรณทัศน์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาลผู้มีประสบการณ์และไม่มีประสบการณ์ในวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ปีที่ 1 และ ปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2538 ทั่วประเทศ หลักสูตรปริญญาตรีหรือเทียบเท่าปริญญาตรี ซึ่งมีจำนวน 6,536 คน (รายงานประจำปีทบวงมหาวิทยาลัย; รายงานการศึกษาศาสนาบัณฑิตศึกษาเอกชน; สารสนเทศ สถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข, 2537)

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชากรเป้าหมาย โดยทำการสุ่มแบบหลายชั้น (Multi-Stage Sampling) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ใช้การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตร Taro Yamane (บุญธรรม กิจปรีดาปริสฐ์, 2535; สุวัฒน์ สุวรรณเขตนิคม, 2533) โดยใช้ค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 0.5 ที่ระดับความเชื่อมั่น .95 ได้จำนวนตัวอย่างประชากร ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

n = ขนาดของตัวอย่างประชากร

N = ขนาดประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } n &= \frac{6536}{1+6536 (.05)^2} \\ &= 376.93 \end{aligned}$$

เพื่อให้สะดวกในการคำนวณ และได้ขนาดตัวอย่างเป็นจำนวนเต็มผู้วิจัยจึงศึกษาขนาดตัวอย่างประชากร 400 คน

2. เลือกสถาบันการศึกษา

จัดสถาบันการศึกษาพยาบาลตามสังกัด เนื่องจากกำหนดเรื่องประสบการณ์การเรียนวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ซึ่งแต่ละสถาบันจัดประสบการณ์ต่างเวลากัน เช่นบางสถาบันอาจเรียนภาคทฤษฎีในชั้นปีที่ 3 ภาคต้น แล้วฝึกภาคปฏิบัติชั้นปีที่ 3 ภาคฤดูร้อน ในขณะที่บางสถาบันฝึกภาคปฏิบัติในชั้นปีที่ 4 ภาคต้น บางสถาบันเรียนภาคทฤษฎีสลับกับการฝึกภาคปฏิบัติบางสถาบันฝึกภาคปฏิบัติวิชานี้สลับกับการฝึกปฏิบัติทางนิติศาสตร์

ดังนั้นเพื่อขจัดความไม่เท่าเทียมในโอกาส จึงใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ซึ่งล้วนผ่านการเรียนทั้ง ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแล้ว

ส่วนนักศึกษาที่ยังไม่มีประสบการณ์การเรียนวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ซึ่งแต่ละสถาบันต่างก็จัดการเรียนการสอนต่างเวลาเช่นเดียวกับนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์

ดังนั้นด้วยเหตุผลเดียวกันนี้ จึงใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งยังไม่ได้เรียนวิชานี้ แล้วจึงจัดสถาบันการศึกษาที่มีนักศึกษาตามลักษณะมีกำหนดออกได้ 6 สังกัด ดังนี้

2. จำนวนสถาบันการศึกษาพยาบาลทั้งหมดออกตามสังกัด 6 สังกัด ดังนี้

1	สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน	1,784 คน
2	สังกัดสถาบันการศึกษาเอกชน จำนวน	658 คน
3	สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน	2,894 คน
4	สังกัดสี่เหล่าทัพ จำนวน	509 คน
5	สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน	330 คน
6	สังกัดองค์กรอิสระ จำนวน	361 คน
	รวม	6,536 คน

3. คำนวณกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนสถาบัน

คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จะสุ่มจากแต่ละสังกัดโดยแบ่งตามสัดส่วนประชากร กำหนดให้สังกัดที่มีประชากรน้อยกว่า 600 คน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 56 คน และ สังกัดที่มีประชากรมากกว่า 600 คน ให้เฉลี่ยขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนโดยประมาณ

4. สุ่มกลุ่มตัวอย่าง

สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากสถาบันในแต่ละสังกัด โดยวิธีจับสลากเลือกแยกเขต กรุงเทพฯ กับต่างจังหวัด อย่างละ 1 แห่ง สำหรับทุกสังกัด ยกเว้นสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีจำนวนวิทยาลัยพยาบาลหลายพื้นที่ตามเขตต่างจังหวัด จึงจับสลากเลือก 3 แห่ง

ส่วนการเลือกตัวอย่างเลือกกลุ่มนักศึกษาที่เรียนหรือปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของอาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 4 ในจำนวนเท่าที่กำหนด

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สังกัด สถาบัน	ประชากร (คน)		สถาบันที่ใช้ เป็นกลุ่มตัวอย่าง (จำนวนคน)	กลุ่มตัวอย่าง	
	ปี1	ปี4		ปี1	ปี4
ทบวงมหาวิทยาลัย					
*รามมา	160	104			
*ศิริราช	217	252	32	16	16
เชียงใหม่	145	159			
สงขลา	151	108			
บูรพา	94	86			
ขอนแก่น	173	135	46	23	23
รวม	940	844	78	39	39

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

สังกัด สถาบัน	ประชากร (คน)		สถาบันที่ใช้ เป็นกลุ่มตัวอย่าง (จำนวนคน)	กลุ่มตัวอย่าง	
	ปี1	ปี4		ปี1	ปี4
<u>เอกชน</u>					
*มิชชั่น	46	45			
*คริสเตียน	56	50			
*เซนต์หลุยส์	52	55	46	23	23
*อัสสัมชัญ	19	15			
*หัวเฉียว	53	48			
รังสิต	52	58			
แมคคอร์มิค	60	49	18	9	9
รวม	338	320	64	32	32
<u>สาธารณสุข</u>					
*กรุงเทพมหานคร	83	98	22	11	11
พุทธชินราช	75	102			
นครราชสีมา	85	99	24	12	12
พระปกเกล้า	81	95			
สงขลา	77	86	22	11	11
สวรรค์ประชารักษ์	83	73			
สรรพสิทธิประสงค์	97	99			
สระบุรี	80	73			
ชลบุรี	76	76			
ลำปาง	80	68			

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

สังกัด สถาบัน	ประชากร (คน)		สถาบันที่ใช้ เป็นกลุ่มตัวอย่าง (จำนวนคน)	กลุ่มตัวอย่าง	
	ปี1	ปี4		ปี1	ปี4
ราชบุรี	79	89			
อุตรดิตถ์	50	74			
ศรีมหาสารคาม	90	73			
สุราษฎร์ธานี	75	60			
สุรินทร์	50	50			
พะเยา	59	48	22	11	11
พระพุทธบาท	55	48			
นครศรีธรรมราช	58	49			
พระจอมเกล้า ตรัง	49	50			
	55	47			
รวม	1,437	1,457	90	45	45
กลาโหมและมหาดไทย					
*กองทัพบก	65	61			
*กองทัพเรือ	60	52	30	15	15
*กองทัพอากาศ	54	75			
*ตำรวจ	70	72	26	13	13
รวม	249	260	56	28	28

ตารางที่ 1. จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

สังกัด สถาบัน	ประชากร (คน)		สถาบันที่ใช้ เป็นกลุ่มตัวอย่าง (จำนวนคน)	กลุ่มตัวอย่าง	
	ปี1	ปี4		ปี1	ปี4
<u>กรุงเทพมหานคร</u>					
* เกื้อการุณย์	180	150	56	28	28
รวม	180	150		28	28
<u>องค์กรอิสระ</u>					
* สภาอากาศไทย	161	200	56	28	28
รวม	161	200	56	28	28
รวมทั้งสิ้น	3,305	3,231	400	200	200

หมายเหตุ * ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยเครื่องมือ 3 ชุดคือ

ชุดที่ 1 แบบวัดทัศนคติของนักศึกษาพยาบาล

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของนักศึกษา

การสร้างและลักษณะของ เครื่องมือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองภายหลังการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะข้อคำถาม (Item) เป็นแบบเติมคำ จำนวน 4 ข้อ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ ชั้นปีที่ศึกษา ภูมิภาค อาศัย และชื่อสถาบันการศึกษาที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่

ตอนที่ 2 แบบวัดอัตมรณทัศน์ของนักศึกษาพยาบาลผู้วิจัยได้จากแบบวัดอัตมรณทัศน์ของ สมศรี สัจจะสกุลรัตน์ (2537) ซึ่งสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีของอัตมรณทัศน์และแนวการสร้างแบบวัดที่ใช้ลักษณะแบบวัดเป็นแบบ Semantic Differential Scale ของ Osgood et al. (1957) เป็นการวัดปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้า โดยการให้บุคคลประเมินค่าจากการพิจารณาคำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้ามกัน

แบบวัดอัตมรณทัศน์นี้ มีคู่คำคุณศัพท์ที่แสดงถึงความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเอง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกายและบุคลิกภาพ 5 คู่ ด้านสติปัญญา 6 คู่ ด้านอารมณ์ความรู้สึก อุนิสัยใจคอ 17 คู่ รวม 28 คู่ ปรับเป็น 28 ข้อย่อย ใช้มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 7 ระดับ กำหนดคะแนนมากไว้ทางคุณศัพท์ด้านบวก

ตัวอย่าง ด้านร่างกายและบุคลิกภาพ

แข็งแรง	7	6	5	4	3	2	1 อ่อนแอ
ดีที่สุด	หมายถึง	มีความรู้สึกต่อตนเองดีที่สุด					7 คะแนน
ดีมาก	หมายถึง	มีความรู้สึกต่อตนเองดีมาก					6 คะแนน
ดี	หมายถึง	มีความรู้สึกต่อตนเองดี					5 คะแนน
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ไม่แน่ใจในความรู้สึกต่อตนเอง					4 คะแนน
ไม่ค่อยดี	หมายถึง	มีความรู้สึกต่อตนเองไม่ค่อยดี					3 คะแนน
ไม่ดี	หมายถึง	มีความรู้สึกต่อตนเองไม่ดี					2 คะแนน
ไม่ดีเลย	หมายถึง	มีความรู้สึกต่อตนเองไม่ดีเลย					1 คะแนน

แบบวัดอัตมรณทัศน์ที่สร้างขึ้นนี้ผ่านการหาความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน 10 ท่านเห็นตรงกันพิจารณาความครอบคลุมและเหมาะสม แล้วนำไปใช้กับนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีหะเยา ซึ่งมีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับประชากรที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาอยู่ จำนวน 30 คน หาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

(Cronbach's Coefficiency) (Cronbach, 1970) ได้ค่าความเที่ยง 0.93

(สมศรี สัจจะสกุลรัตน์, 2537)

เครื่องมือชุดนี้ เมื่อนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้แล้ว คำนวณหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1970) เท่ากับ 0.94

เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนนจากแบบสอบถามอัตมรณทัศน์ต่ำสูง หมายถึง เป็นผู้ที่มีความรู้สึก มีการรับรู้เกี่ยวกับตนเองในทางบวก ได้แก่ ผู้ที่ตอบแบบสอบถามแบบวัดอัตมรณทัศน์ไปทางคุณศัพท์ด้านบวกคือ ดีถึงดีที่สุดในส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำ หมายถึง เป็นผู้ที่มีความรู้สึกมีการรับรู้เกี่ยวกับตนเองไปในทางลบ ได้แก่ ผู้ที่ตอบแบบสอบถามแบบวัดอัตมรณทัศน์ไปทางคุณศัพท์ด้านลบ คือไม่ค่อยดีถึงไม่ดีเลย

ถ้าคะแนนอยู่ในระดับกลาง หมายถึง เป็นผู้ที่มีความรู้สึก มีการรับรู้เกี่ยวกับตนเองปานกลาง ไม่สามารถระบุได้ว่ามีอัตมรณทัศน์สูงหรือต่ำ ได้แก่ ผู้ที่ตอบแบบวัดอัตมรณทัศน์ว่าไม่แน่ใจหรือคะแนนกลาง ๆ

ดังนั้นจึงได้ค่าคะแนนจากแบบวัดอัตมรณทัศน์ ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 140.00–196.00	จัดอยู่ในกลุ่มอัตมรณทัศน์สูง
84.00–139.99	จัดอยู่ในกลุ่มอัตมรณทัศน์ปานกลาง
28.00– 83.99	จัดอยู่ในกลุ่มอัตมรณทัศน์ต่ำ

ชุดที่ 2 แบบวัดเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาพยาบาล

ตอนที่ 1 มาตรการวัดความเชื่อเกี่ยวกับผู้ป่วยจิตเวช จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 2 มาตรการวัดการประเมินลักษณะความเชื่อเกี่ยวกับผู้ป่วยจิตเวช จำนวน 20 ข้อ

ชุดที่ 3 แบบวัดเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาพยาบาล

ตอนที่ 1 มาตรการวัดความเชื่อเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเวช จำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 2 มาตรการวัดการประเมินลักษณะความเชื่อเกี่ยวกับการดูแล ผู้ป่วยจิตเวช จำนวน 25 ข้อ

แบบวัดเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช และแบบวัดเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชนี้ ผู้วิจัยได้สร้างตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action) ของ Fishbein and Ajzen (1975) ; Ajzen and Fishbein (1980) ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างแบบสอบถามความเชื่อต่อผู้ป่วยจิตเวช และแบบสำรวจความเชื่อต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาพยาบาล

1.1 หาความเชื่อเด่นชัด (Salient Belief)

การหาความเชื่อเด่นชัดที่มีต่อผู้ป่วยจิตเวชและต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด แล้วเว้นให้เติมประมาณ 10 บรรทัด ดังนี้
คำถามข้อ 1 เมื่อท่านนึกถึงผู้ป่วยจิตเวช ท่านมีความคิดและความรู้สึกอย่างไรบ้าง?

คำถามข้อ 2 เมื่อท่านนึกถึงการดูแลผู้ป่วยจิตเวช ท่านมีความคิดและความรู้สึกอย่างไรบ้าง?

ทั้งนี้เปิดโอกาสให้นักศึกษาพยาบาลตอบคำถามได้อย่างอิสระ คำตอบที่ผู้ตอบแต่ละคนตอบเรียกว่า ความเชื่อเด่นชัด ความเชื่อเหล่านี้เป็นความเชื่อถือที่กำหนดเจตคติของ บุคคล โดยปกติในขณะหนึ่ง ๆ บุคคลจะมีความเชื่อเด่นชัดนี้ระหว่าง 5 ถึง 9 ตัว (Ajzen and Fishbein, 1980)

นักศึกษาพยาบาลผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็นนักศึกษาพยาบาลผู้มีประสบการณ์ในวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชจากคณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลมิชชัน วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำนวนรวม 96 คน และผู้ไม่มีประสบการณ์ในวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชจากคณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยคริสเตียน วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนীরาชบุรี จำนวนรวม 238 คน

1.2 คัดเลือกข้อความเชื่อเพื่อนำไปสร้างข้อกระทง (Item) พิจารณาโดยผู้ใช้เกณฑ์ในการเลือกข้อความเชื่อตั้งแต่ความถี่สูงตามลำดับลงไป จากข้อความเชื่อที่มีความถี่สูงที่สุดลงไปถึงข้อความเชื่อที่ทำให้รวมความถี่ได้ประมาณร้อยละ 75 ของความถี่ทั้งหมด ซึ่งเป็นวิธีที่ทำตามอำเภอใจน้อยที่สุด (Ajzen and Fishbein, 1980) ความเชื่อที่เลือกจากนักศึกษาพยาบาลทั้ง 334 คน ข้างต้น เรียกว่า ความเชื่อเด่นชัดที่มีความถี่สูง (Modal Salient Belief) นำข้อความเชื่อที่ได้ทั้ง 2 ข้อที่กล่าวไว้ในข้อ 1.1 มาจัดกลุ่ม โดยไม่ต้องคำนึงถึงความหมายในข้อความเชื่อเหล่านั้นว่าเป็นไปในทางใดดีหรือไม่ดี

1.3 จัดหมวดหมู่ข้อความเชื่อ

นำข้อความเชื่อเกี่ยวกับผู้ป่วยจิตเวชและการดูแลผู้ป่วยจิตเวช ที่ได้ลำดับความถี่ไว้แล้วนั้นมาจัดกลุ่มความเชื่อในแต่ละด้าน ตามการนิยามองค์ประกอบเจตคติ ซึ่งแยกตามความเชื่อเด่นชัดออกเป็นข้อย่อยดังนี้

1.3.1 ความเชื่อเกี่ยวกับผู้ป่วยจิตเวช

ความเชื่อเด่นชัดที่มีความถี่สูงต่อผู้ป่วยจิตเวชมี 2 ด้าน คือ (Rosenberg, 1966 อ้างถึงใน ชีระพร อูวรรณธ, 2533) ด้านความคิดสติปัญญา 18 ข้อ ด้านอารมณ์ความรู้สึก 7 ข้อ

1.3.2 ความเชื่อเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเวช

ความเชื่อเด่นชัดที่มีความถี่สูงต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชมี 4 ด้านคือ ด้านความคิดสติปัญญา 8 ข้อ ด้านอารมณ์ความรู้สึก 6 ข้อ ด้านลักษณะของพยาบาล 6 ข้อ และด้านพฤติกรรมกรพยาบาล 5 ข้อ

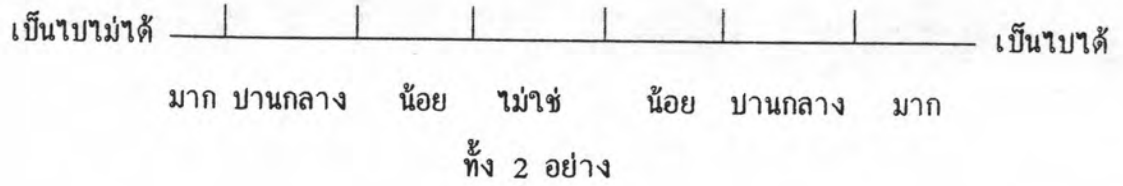
ขั้นที่ 2 ยกร่างแบบสอบถาม

โดยนำข้อกระทงที่ระบุไว้ตามข้อ 1.3.1 และ 1.3.2 มาจัดทำแบบสอบถาม เรียกว่า แบบวัดเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช 1 ชุด และแบบวัดเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชอีก 1 ชุด แต่ละชุดมี 2 มาตรฐาน ๆ ละ 25 ข้อ ดังตัวอย่าง

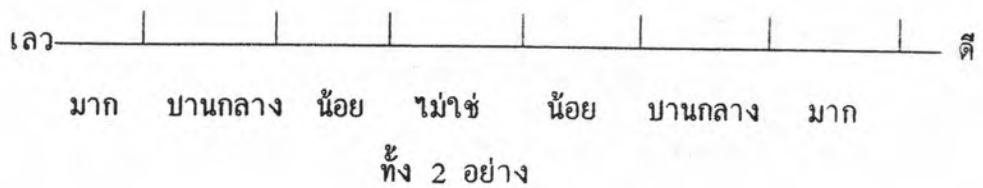
ตัวอย่าง แบบวัดเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช

ตอนที่ 1 มาตรฐานวัดความเชื่อเกี่ยวกับผู้ป่วยจิตเวช

(ท่านคิดว่า) ผู้ป่วยจิตเวชเป็นบุคคลที่มีความผิดปกติทางพฤติกรรม

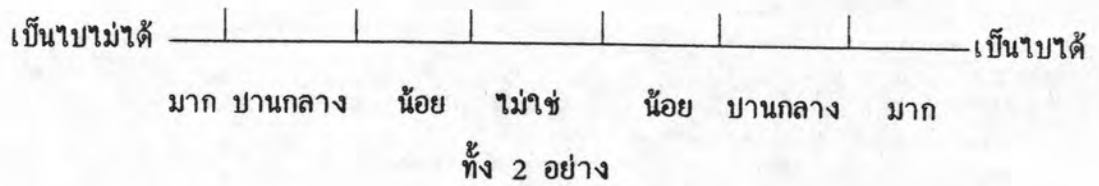

ตอนที่ 2 มาตรการการประเมินลักษณะความเชื่อเกี่ยวกับผู้ป่วยจิตเวช
 ความผิดปกติทางพฤติกรรมเป็นสิ่งที่

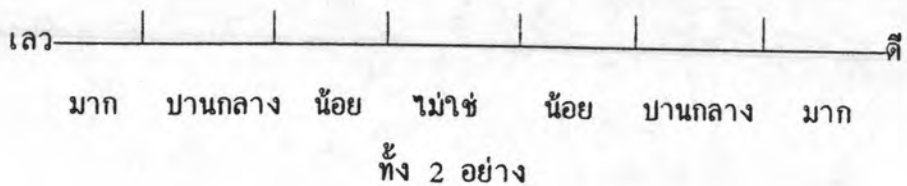

ตัวอย่าง แบบวัดเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช

ตอนที่ 1 มาตรการความเชื่อเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเวช
 (ท่านเข้าใจว่า) การดูแลผู้ป่วยจิตเวช ใช้ความอดทนและความพยายามอย่างสูง

ตอนที่ 2 มาตรการการประเมินลักษณะความเชื่อเกี่ยวกับผู้ป่วยจิตเวช
 การใช้ความอดทนและความพยายามอย่างสูง เป็นสิ่งที่

เกณฑ์ในการให้คะแนน

ในแต่ละข้อกระทงของทุกมาตร แบ่งออกเป็น 7 ช่วง ๆ ละ 1 คะแนน และในการให้คะแนนในแต่ละมาตร มีตั้งแต่ -3 ถึง +3 โดยมีการให้คะแนนดังนี้

- 3 หมายถึง นักศึกษาพยาบาลเห็นว่า ข้อความเชื่อที่ระบุมีความเป็นไปได้มาก
นักศึกษาพยาบาลประเมินลักษณะข้อความเชื่อที่ระบุว่าเป็นสิ่งที่เลวมาก
- 2 หมายถึง นักศึกษาพยาบาลเห็นว่า ข้อความเชื่อที่ระบุมีความเป็นไปได้ปานกลาง
นักศึกษาพยาบาลประเมินลักษณะข้อความเชื่อที่ระบุว่าเป็นสิ่งที่เลวปานกลาง
- 1 หมายถึง นักศึกษาพยาบาลเห็นว่า ข้อความเชื่อที่ระบุมีความเป็นไปได้น้อย
นักศึกษาพยาบาลประเมินลักษณะข้อความเชื่อที่ระบุว่าเป็นสิ่งที่เลวน้อย
- 0 หมายถึง นักศึกษาพยาบาลไม่แน่ใจว่า ข้อความเชื่อที่ระบุมีความเป็นไปได้หรือไม่
นักศึกษาพยาบาลไม่แน่ใจว่าลักษณะข้อความเชื่อที่ระบุ เป็นสิ่งที่ดีหรือเลว
- 1 หมายถึง นักศึกษาพยาบาลเห็นว่า ข้อความเชื่อที่ระบุมีความเป็นไปได้น้อย
นักศึกษาพยาบาลประเมินลักษณะข้อความเชื่อที่ระบุว่าเป็นสิ่งที่ดีน้อย
- 2 หมายถึง นักศึกษาพยาบาลเห็นว่า ข้อความเชื่อที่ระบุมีความเป็นไปได้ปานกลาง
นักศึกษาพยาบาลประเมินลักษณะข้อความเชื่อที่ระบุว่าเป็นสิ่งที่ดีปานกลาง
- 3 หมายถึง นักศึกษาพยาบาลเห็นว่า ข้อความเชื่อที่ระบุมีความเป็นไปได้มาก
นักศึกษาพยาบาลประเมินลักษณะข้อความเชื่อที่ระบุว่าเป็นสิ่งที่ดีมาก

เกณฑ์การตัดสิน คะแนนเจตคติรายข้อ ในแบบวัดเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวชและแบบวัดเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชได้จาก การนำคะแนนรายข้อของมาตรวัดความเชื่อคูณกับคะแนนรายข้อของมาตรวัดการประเมินลักษณะความเชื่อ ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง

ตอนที่ 1 มาตรวัดความเชื่อเกี่ยวกับผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาพยาบาล
ข้อ 00 (ท่านคิดว่า) ผู้ป่วยจิตเวชเป็นผู้ที่มีความผิดปกติทางพฤติกรรม

7.50 ถึง 9.00	มีเจตคติดีมาก
4.50 ถึง 7.49	มีเจตคติดีปานกลาง
1.50 ถึง 4.49	มีเจตคติดีน้อย
-1.49 ถึง 1.49	มีเจตคติเป็นกลางบอกไม่ได้ว่าดีหรือเลว
-1.50 ถึง -4.49	มีเจตคติไม่ดีน้อย
-4.50 ถึง -7.49	มีเจตคติไม่ดีปานกลาง
-7.50 ถึง -9.00	มีเจตคติไม่ดีมาก

จึงได้ค่าคะแนนสำหรับแบบวัดเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวชและต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช ดังนี้
 คะแนนจากแบบวัดเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช ซึ่งมีทั้งหมด 40 ข้อ และคะแนนจาก
 แบบวัดเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช ซึ่งมีทั้งหมด 50 ข้อ แบ่งเป็นเจตคติทางบวก คือ
 ผู้ที่ตอบแบบสอบถามได้คะแนนเจตคติตั้งแต่ดีน้อยถึงดีมาก เจตคติทางลบคือ ผู้ที่ตามแบบสอบถาม
 ได้คะแนนเจตคติตั้งแต่ไม่น้อยถึงไม่ดีมาก และเจตคติเป็นกลางคือ ผู้ที่ตอบแบบสอบถามว่า
 "ไม่เข้าทั้งสองอย่าง"

การอ่านค่าคะแนนจากแบบวัดเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช

เจตคติทางบวก

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 150.0 ถึง 180.0	จัดอยู่ในเจตคติทางบวกมาก
90.0 ถึง 149.99	จัดอยู่ในเจตคติทางบวกปานกลาง
30.0 ถึง 89.99	จัดอยู่ในเจตคติทางบวกน้อย

เจตคติปานกลาง มีค่าคะแนนเฉลี่ย -29.99 ถึง 29.99

เจตคติทางลบ

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง -150.0 ถึง -180.0	จัดอยู่ในเจตคติทางลบมาก
- 90.0 ถึง -149.99	จัดอยู่ในเจตคติทางลบปานกลาง
- 30.0 ถึง - 89.99	จัดอยู่ในเจตคติทางลบน้อย

การอ่านค่าคะแนนแบบวัดเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช

เจตคติทางบวก

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 187.5 ถึง 225 จัดอยู่ในเจตคติทางบวกมาก
 112.5 ถึง 187.49 จัดอยู่ในเจตคติทางบวกปานกลาง
 37.5 ถึง 112.49 จัดอยู่ในเจตคติทางบวกน้อย

เจตคติปานกลางมีค่าคะแนนเฉลี่ย -37.49 ถึง 37.49

เจตคติทางลบ

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง -187.5 ถึง -225 จัดอยู่ในเจตคติทางลบมาก
 -112.5 ถึง -187.49 จัดอยู่ในเจตคติทางลบปานกลาง
 - 37.5 ถึง -112.49 จัดอยู่ในเจตคติทางลบน้อย

จากนั้น นำไปหาค่าความตรง และความเที่ยงตามขั้นตอนต่อไป

ขั้นที่ 3 การหาความตรง (Validity)

เนื่องจากแบบวัดเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาพยาบาลและแบบวัดเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาพยาบาลทั้ง 2 ชุดนี้ เป็นแบบวัดที่สร้างขึ้นจากกลุ่มประชากรตัวอย่างจริง จึงมีความตรงตามเนื้อหาแล้ว ดังนั้นจึงนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน (รายนามในภาคผนวก) เพื่อตรวจสอบความตรงทางโครงสร้าง (Construct Validity) ความครอบคลุม ความชัดเจนของข้อความ ภาษา และความถูกต้องของการวัดจากการเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการใช้ภาษา โดยพยายามทำให้เป็นภาษาเขียน ภายหลังจากการแก้ไขปรับปรุงได้แบบวัดเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช 50 ข้อคำถาม และแบบวัดเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช 50 ข้อคำถามเช่นเดียวกัน

ขั้นที่ 4 การหาความเที่ยง (Reliability)

นำแบบวัดเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวชและแบบวัดเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาพยาบาลที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยคริสเตียน ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับประชากร จำนวน 30 คน

ทั้งนี้ เฉพาะแบบวัดเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช ได้มีการตัดข้อคำถามบางข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามกับคะแนนรวม (Corrected item-total correlation) ต่ำกว่า 0.5 ออกไป 5 ข้อ เหลือ 20 ข้อ โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วจึงนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 และ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยคริสเตียน ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับประชากรเป้าหมาย จำนวน 30 คน โดยใช้เวลาในการทำแบบสอบถามประมาณ 40 นาที หลังจากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบความเข้าใจในเนื้อหาของแบบสอบถามกับนักศึกษาอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงนำแบบวัดเจตคติทั้ง 2 ชุด มาหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา () ของครอนบาค (Cronbach's Coefficiency) (ประคอง วรรณสุด, 2528) ได้ค่าความเที่ยงดังนี้

$$\text{แบบวัดเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช} = .83$$

$$\text{แบบวัดเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช} = .86$$

หลังจากนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างแล้ว ได้ค่าความเที่ยงดังนี้

$$\text{แบบวัดเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช} = .72$$

$$\text{แบบวัดเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช} = .93$$

สรุปแล้วแบบวัดเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวชมีทั้งหมด 40 ข้อ แบ่งเป็น 2 มาตร ๗ ละ 20 ข้อ แต่ละมาตรมี 2 ด้านคือ ด้านความคิด สติปัญญา 14 ข้อ ด้านอารมณ์ ความรู้สึก 6 ข้อ และแบบวัดเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช 50 ข้อ แบ่งเป็น 2 มาตร ๗ ละ 25 ข้อ แต่ละมาตรมี 4 ด้าน คือ ด้านความคิด สติปัญญา 8 ข้อ ด้านอารมณ์ ความรู้สึก 6 ข้อ ด้านลักษณะของพยาบาล 6 ข้อ ด้านพฤติกรรมกรรมการพยาบาล 5 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ติดต่อเพื่อการนัดหมายเก็บข้อมูล ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการหรือผู้เกี่ยวข้องทุกสถาบันการศึกษาที่ได้สุ่มตัวอย่างไว้ เพื่อบริการนัดหมายเก็บข้อมูลและชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถาม หนังสือแนะนำตัวและขอความร่วมมือต่าง ๆ เข้าพบผู้อำนวยการหรือผู้เกี่ยวข้อง

ในสถาบันการศึกษานั้น ตามวัน-เวลาที่ได้นัดหมายไว้ และขอพบนักศึกษาพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่ออธิบายวิธีการ ขั้นตอนการทำงานแบบสอบถามอย่างละเอียด โดยการไปชี้แจงด้วยตนเอง

บางสถาบันการศึกษาผู้วิจัยได้ประสานงานโดยการไปชี้แจงด้วยตนเองกับอาจารย์ฝ่ายกิจการนักศึกษาหรือผู้อำนวยการสถาบันการศึกษานั้น เพื่อขอความร่วมมือกับอาจารย์ในการทำงานที่ผู้ช่วยวิจัย โดยการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ซึ่งผู้ช่วยวิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลในโอกาสแรกที่นักศึกษาทำแบบสอบถามเสร็จแล้ว ในกรณีที่ยังได้รับแบบสอบถามไม่ครบ ผู้วิจัยพยายามติดต่อวิธีอื่นร่วมด้วยเช่น ทางโทรศัพท์ จดหมาย โทรสาร และโทรเลข โดยทิ้งระยะห่างจากการติดต่อครั้งล่าสุดประมาณ 1 สัปดาห์

3. ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 8 สัปดาห์ ระหว่างเดือนกันยายน ถึงเดือนตุลาคม 2538 จากแบบสอบถามทั้งหมด 400 ฉบับ ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามพบว่ามีความสมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ 390 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.5

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Sciences/ Personal Computer) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล (สูตรสถิติและการคำนวณ ดังปรากฏในภาคผนวก)

1. วิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการแจกแจงความถี่ และคำนวณร้อยละ
2. คำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของมาตรวัดความเชื่อ มาตรฐานประเมินลักษณะความเชื่อ และมาตรวัดเจตคติ และคำนวณร้อยละของนักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติ บวก-ลบ ต่อผู้ป่วยจิตและต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากมาตรวัดความเชื่อ มาตรฐานประเมินลักษณะความเชื่อ และมาตรวัดเจตคติ ระหว่างนักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติบวกและลบต่อผู้ป่วยจิตเวช โดยใช้สถิติที (t - test)
4. เปรียบเทียบเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวชและต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามอายุ และประสบการณ์การเรียนโดยใช้สถิติที (t-test) จำแนกตามสังกัด และภูมิภาค โดยการใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (F-test)

5. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างอัตมรณทัศน์กับเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวชและต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชกับอัตมรณทัศน์ของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้วิธีเพียร์สัน (Pearson Product Moment Coefficient)

การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยไม่คำนึงถึงเครื่องหมาย (ประกอบ กรรณสูตร, 2528)

ค่า r	ความสัมพันธ์
.70 - .90	สูง
.30 - .69	ปานกลาง
.00 - .29	ต่ำ

6. พิจารณาการมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05